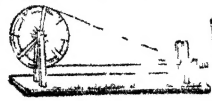

1924

14-4-1924

સ્વરાજનો હથીયાર.

તે શું ?

મહાત્મા ગાંધીજીનો રંટોયા.

--જાણી નિ બનાવ--

મહાત્માજીની વડીલાના મુકામેવર કેરીવાર
 નવે ૧૨૧ મળા ૥૥ નામ કેરીમનહુમદ રાજા
 ૧૧૧૧ નવે ૧૧૧ મળા બાબુ રંગરાજાની
 ૧૧૧૧ નવે ૧૧૧ મળા ૧૧૧૧ મુળ

૧૧૩૮૭
 ૧૧૩૮૭

સ્વરાજનો હથીયાર

તે શું?

૧૧૩૮૭

 મહાત્મા ગાંધીજીનો રેંટીયા.

રાગ ગરબો.

સખી ગાંધે ગરબો જઈ વાટીમાં આજ

ગાંધી થયો આ-હિંદન

રેંટીયા ચલાવ્યા સખી હિંદમાં ફરીને

વાંકી વળી દેજો સખી તાળી ફરીને

શાન્તિમાં સુખ બહુ માનતારે લોલ-ગાંધી

હિંદને જગાડયું એણે દુઃખડાં સહીને

લેવા સ્વરાજ્ય એણે પ્રેરણા કરીને

સખી વાતોમાં વાહ વાહ વહાવ્યું લોલ-ગાંધી

અમૃત રસ એના સુખમાં ભર્યું છે

બુદ્ધીના જોરે એતું હેયું ભર્યું છે

વસ્યો જલમાં જઈને એ જોગીડો આજ-ગાંધી

સાજ સ્વરાજ્ય લેવા સરવે સન્નવ્યો

હિંદ આખામાં ડોકો બન્નવ્યો

મદ ને શોકત સંગાથમાં લોલ-ગાંધી

ભરવા આ દેશને બદલ્યો વેશ કરી પેર

સુખે જઈને તમે ફેરવો રેંટીયો ઘેર

વી જય હિંદની જયજય શબ્દસુણાય

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૩૮૯ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ

વિષય ડ. ' ૧૨,

પ્રતાપ વીર ગાંધી તણુગુણ હરનીશ ગવાય-ગાંધી
 વાતો વાતોમાં એણે સઘળું સમજાવ્યું
 પ્રેર રસ પ્રીતીનું ઝરણું ઝરાવ્યું
 વગડાવ્યાં હિંદમાં નીશાન છેરે લોલ-ગાંધી
 રેંટીયાનો રંગ ખડુ લાગ્યો છે અંગમાં
 શાળી સખી સુણુને સો આવી આ જંગમાં
 રંગે ગઢો ખુબ રેલરે લોલ-ગાંધી
 સખી વિદેશથી જઈ વસુલાત કરવા
 ભીડી છે હામ હરનીશ જઈ કરવા
 પટેલ આ લેખથી પઢાવતોરે લોલ-ગાંધી

ખુને જીગરસે પ્રીતી-રાગ.

વિધાપીઠ
 સમ્રાટવાદ

રાખો ભરેસો ભારીરે ઓ હિંદુ મુસલમાન
 શાન્તિ ભણાવે ગાંધીરે ઓ હિંદુ મુસલમાન
 ભલે જોલમાં જકડી જાયે રીખાવે અપની કાયે
 પડતા નહી પાછા લગારરે ઓ હિંદુ મુસલમાન
 માગો મુખેથી પાછો આપો અમ દેશ આ સાચો
 વેગે વેલા થઈ વાલારે ઓ હિંદુ મુસલમાન
 ખહીપ્કાર કરી સો ખાળો વીદેશી કાપડ ટાળો
 સ્વદેશની ધુની જગાવોરે ઓ હિંદુ મુસલમાન
 રંગે રમવા સો આવો ગીતો રેંટીયાના ગાવો

પુંભીથી તાર બનાવેરે આ હિંદુ મુસલમાન
 શાન્તીથી શટકી જાળ કુસમ્પ કરીને લાજ
 ચાખે મેવો આ તાજેરે આ હિંદુ મુસલમાન
 કરમસદતણા હું વાસી તાવુકો રહ્યો છે પ્રકાશી
 આણુંદ કહે ઉલ્લાસીરે આ હિંદુ મુસલમાન
 ભમતોને ભાષણ કરતો ભાઈલાલ ઘણું કહું ફરતો
 પ્રભુને અરજ કરતોયે આ હિંદુ મુસલમાન

રાગ-ગલેમંડીની ગોલવાડનો.

પાયો મને ગાંધીએ ખ્યાલોરે હવે મને હિંદ છે વાલોરે
 દેશ છે વહાલો વેશ છે વહાલો ખાતીથી ખુશી થવાય
 રેંટીયા સાથે રાસ રમીને મન માફ હરખાય— પાયો
 મુજ પરી હવે શેડીયા મારા તાળી બુઓ નરનાર
 દેશ વહાલાને બદલે બદલું વેશ આ મારો જેકાર—
 ભારતનું ભલું ચાહીને ફરતા ખાતી પહેરી નરનાર
 ભખ ભભુતીનું ભાથું ખાંધીને કફ જઈ પોકાર
 મોજ મઝાની મોહીની જળમાં દેશ કયોં અરે ફુલ
 બે હાથે પકડી કાનની ખુડી કરજો ભૂલ કબુલ—
 દેશ મારાના દુઃખો નીહાળી દુઃખી થાવું દીલમાંય
 હરીનો લાલ કોઈ હંડીયો કાઢીને ખ્હાર કરે આવી આંચ
 ખાવા બનીને બહાર ફરે છે જટાધારીઓ જરૂર

ભાતરનો ભેદ ભારે દેખીને ઉઠે અંતરમા અરુણ-
 શાન્તિ સાગરના ભલે ઉછાળા મારી રહે આસમાન
 વેર કરીને વઢવા બાતાં સુવું પડે સમશાન
 ચમકતી વીજ ઝાંખી થઇને ભલે થાય ધમધાર
 ઝરમર ઝરમર મેવલો વરસે કરશે નહિ જરા શોર-
 મુર્યોદય સરમાયી બેડા છે શરમાયે તારા સમેત
 વીર ઉઠો વેગે વહાલ કરીને માગો જઈ સ્વદેશ-
 પારલામેન્ટથી પુરી કરીને પુરી કરી જઈ પેર
 વેદોનાં પડીકા વળી ખાવાને આવતા નહી પાછા ઘેર-
 પુરૂં કરીને આવ્યો ફરીને સાંભળી ભાષણ આજ
 કોમળ હસ્તથી કલમ ચલાવી કરવા બેઠા આ કાજ-
 ભાઈઓ ભોળા દીલનાં મોળા ગળડાવ્યા ગળડી ભય
 ઉમંગીઓનું પુર અટકાવી પ્રપંચોમાં જઈ નાહ્ય-
 નથી લીધાં કંઈ નાણું ખરચી પરચી કહે ભાઈલાલ
 મને એના ભગવાન ગણીને ઉડી ભજો કોઈ લાલ

સ્વરાજ્યનો સંદેશો.

ઘરોઘર રેંટીઓ રાખો કહે છે મહાત્મા ગાંધી,
 સુતરને તાંતણે લઈશું વીરા સ્વરાજ્યને સાંધી ;
 નથી લડવું નથી મરવું નથી કંઈ મારવા બલું,
 ભુષણ એ ખાદી પહેરીને અસહકારી હવે બનવું.

સુદર્શન ચક્રના જોવો, વિજયનાદ કરનારો,
 સકળ સિદ્ધિ એ દેનારો, રૂપાળો રેંટીઓ મારો.
 શું એનો સ્વાદ મીઠો છે રૂડું સંગીત ગાનારો,
 મહાત્માને ઘણો બહાલો સુખી સ્વદેશ કરનારો.
 કરો સૌ પાઠને પૂજા હમારો રેંટીઓ રાજ,
 સજીવન રેંટીઓ કરતાં વાગ્યાં સ્વરાજ્યનાં વાળ.
 દયાળુ રેંટીઓ મહારો ઘણાંનાં પેટ ભરનારો,
 જગતમાં છે નહીં આવો અમૂલ્ય દાન દેનારો.
 અમારા દેશનું ગૌરવ સદા છે રેંટીઆ માંહી,
 વિસાચો રેંટીઓ જ્યારે ભરાણી ફેશનો આંહી.
 ડરાવે દેવ ને દાનવ એવો છે રેંટીઓ શૂરો,
 વધારે દેશનું ગૌરવ સગુણી રેંટીઓ રૂડો.
 હીરો કહે હાથ જોડીને પધારો રેંટીઆ બાપુ,
 તમારી સેવની ખાતર કહો તો પ્રાણ પણ આપું.

બાળકોની ચાચના.

(રાગ—અમ્મા મુઝે અચ્છી શી ટોપી લીલાલો.)

મા મને બાદીની ટોપી અપાવો,
 બાદીની ટોપી અપાવો—મા મને
 બાદીનું પહેરણ બાદીની ઘોતલી,
 બાદીની કંથા પહેરાવો—મા મને.

ખાદીનું દફતર ખાદીના બેડા,
ખાદીથી સુંદર બનાવો;

(હાં-આપુ-હાં) મા મને.

આપુ ગાંધીજીની દેશી નીશાળમાં;
સ્વદેશી લણતર લણવો.

મા મને.

પ્રીતે પ્રભુજીનાં લજનો ગાતાં,
રેંટીઓ રૂડા કંતાવો;

(હાં-ભાઈ-હાં) મા મને.

સ્વરાજ્ય લેઈશું સુતરના તાંતણે,
ખાદીનો મહીમા ગવાયો;

(હાં-બેટા-હાં) મા મને ખાદી.

હવે દો. સુંદરજી-મુંબઈ.

વીલાયતી કાપડ ખાળોરે.

(રાગ-સૈયદા તારો ખુબ છે દા'ડોરે.)

હવે સૌ શોખજ ત્યાળોરે,

વીલાયતી કાપડ ખાળોરે :

કોટ, પાટલુનને દુર ફેંકી દો, હેટમાં મુકોને ૨

શ્વેટાકીંગ મોજાને ખોલકોટ કરી દો, રૂમાલે મુકોને ૬

જરા તમે આંખ ઉઘાડોરે-હવે સૌ.

ચક્ષુમાંને તમે વસમાં કરી દો, સ્ટ્રીક કરી દો ઠીક,
કહ્યું માનો ઓ વિરલા મારા, નહિ તો માગશે બીજ;
ખરું અને સત્યજ લાખુરે-હવે ઓ.

કોલર લાઈને ઢાલ લગાવી, નેકટાઈને મારો લાત.
બા. ને તો વળી બુમ પડાવી, થાઓ હવે તૈયાર:
હવે વખત વધુ ન રહેતોરે-હવે સો.

જુની પુરાણી ખાદી સ્વીકારો, પહેરોને વીરલા ખાસ.
સાંપ ધરી તમે ઐક્યતા ધારો, ગાંધી મહાન્ના કે ખાસ:
નથી હવે વધુ હું કહેતોરે-હવે ઓ.

(શાહ ગો. હરજીવનદાસ અમદાવાદ.)

પરતંત્રા ઉર્ફે ગુલામી બેડી.

પશ્વી પુત્ર ઉપરથી,

માખા જગતના ધર્મથી; પણ દેશની સેવા વધી.
મતી લીધી પ્રીતિ પ્રબળી; તો જીતી દુનીયા બધી.
પી પ્રબળને દુઃખમાં; સુખ ભોગવ્યું જખ મારવા,
ન રાજી તો; હોય રાજ થવું જખ મારવા.

કવ્વાલી

અરે હો ડીંદના વાસી;	સમયની રીત સુધારો,
અરે આ માતૃભુમીની;	દશા તો કૈંક વીચારો.
મહાશય મહાત્મા ગાંધી;	અલીમહમદ અને શૌકત,
કરે છે દેશની સેવા;	અરે સ્વરાજની ખાતર.
પડી છે હાથમાં બેડી;	છતાંયે આંખ ના ખુલી,
રહ્યા છો મોહની અંદર;	ગયા સ્વરાજ્યને ભુલી.
અરે ડીંદું મુસલ્મીનો;	અગર હો પારસી બંધુ,
તમારા દેશની ખાતર;	અહો શુભ ડીંદ માતાનું.
હતાં જે રાજ્ય ડીંદીના;	ગયા તે રાજને છોડી
પડી પરતગ્રની બેડી,	અરે આ માતૃભુમીને
કીધી છે કતલો બહુ ઝાઝી;	કરી પંજાબમાં હોળી.
પીધા છે ખુન ડીંદીનાં;	ગયા તે વાતને ભુલી.
દીધોતો કેલ આવીને;	થયા વિશ્વાસઘાતી તે.
જમાવી રાજ્યની સત્તા;	થયા અધીકારી તે આજે.
કહે છે મહાત્મા ગાંધી;	સુનો બંધુ હવે મારા,
જીવટનો આ છે અદ્દેશો,	સમજજો દીલથી પ્યારા,
વિદેશી માલને ત્યાગો;	સ્વદેશી ધ્યાનમાં ધરજો,
થશે શુભ ડીંદ માતાનું;	અરે આ ભાઈને બહેનો,

અરે ખાદીમાં આખાદી; ખીજા માંહી છે ખરખાદી,
પહેરોને હવે ખાદી; દયા લાવી દયા લાવી,
જમાનો જાય બદલાયો; કથા આ થાય છે પુરી,
ચેતવવાને કહું આજે; અરે ઓ ભાઈ ને બહેનો.

પ્રકાશક

મનસુખલાલ ભાઈચંદ શાહ

નારદીપુરવાળા

૬૦ હનુમાન સ્ટ્રીટ દેસશર પાસે.

તા. ૧૭-૧૨-૨૩

ચર્ચા

મેરી માં બહિન ન ચર્ચા ચલાવો-અખતો ચર્ખેકા આયા જમાના
તુમસે ઇજ્જત ખીલાફત કી હોગી-શાન ભારતકી તુમસે બઢેગી
શાન હુશ્મન કી અબ તુમ ઘટાવો-મેરી
જીસને કાખા પે ગોલી ચલાઈ-ઉસકો ખરખાદકરેગા ઇલાહી
તુમ ભી હુશ્મનકી ઇજ્જત ઘટાવો-મેરી
હે નચીહત મહમ્મદઅલીકી ચહી કહતે શોકતઅલી ભી
અબ ચર્ખેસે પૈસા નિકાલો-મેરી
સારે ભારતકા હે જો ખ્યારા હિન્દુ મુસ્લિમક આંખોકા તારા
કહતા "ગાંધી" હે ઇજ્જત બચાવો-મેરી

તુમને ભર દી જો દુશ્મન ઝોલી- બનાઇ તોપ બંદુકરી
ઉસને ગોલી

તુમ લી ચર્ખે શ્રી તોપે બનાવો-મેરી.

છાંડ ચખાં જો તુમને દિયાહે-ઘોઇગલેંડને ભારત લીયાહે

ભારતકી અબ તુમ બચાવો-મેરી

ન લિયા હમસેં ડાખા મત્રીના-કંસા મુકદ્દર હે હુમાં
અબ તે દારલુ ખિલાફત બચાવો-મેરી

કેમ ગાંધીકા હે જો મુન લો-કાતકર રૂંધકા ગાડા ખુલાવો
ગાર રૂપયોકી ઢેરી લગાવો-મેરી

પ ભાલા બનેગા ચહ બદર-મન દુશ્નકી લેગા હય બદર
ર ધાગેકે તીરે બનાવે-મેરી

સે કહતા હે ગાંધી ખ્યારા-ચહી કહતા હે શોકત હમારા
ગડ કપડે વિદેશી જલાવો-મેરી

ડ ગયે અશ વ આરામ સારે હય કેસે દુનિયામે હોંગે મુબરે
બ તો આબદી કા ડંકા બજાવો-મેરી

ચ હિન્દ કે સરે જેલખાના-જહાં દેશભકતોંકા ?

દેશ ભકતોંકી લાજે

ીકા કા

તે

વાંચો વાંચો વાંચો

જુશાલીના ટેલીફોન.

ઘેર બેઠા પાકા રંગોના કપડા
રંગવાનું સાધન.

અમારી કુપનીના રંગના પરીકા નવે જતાના ।।
રંગવાને માટે ઘાણજ લોકપ્રિય વર્ડ પડ્યા છે અને તે
ઠેકાણું તેના અત્યુ વપરાય છે. અમારી કુપનીના
રંગોની પાકા રંગની નવરી અત્યુ પ્રીમિ
રંગવાની રીત પડી । માટે આ રસમા આપે તે
એક તોલા રંગના પરીકાની પ્રીમિત નવરી ને આપ્યા
એક ડઝન પરીકાની પ્રીમિત પાકા નવરી સાથે રા. તા.
વેપારીઓને સારૂ કમીઝન આપવામાં આવશે.
અજન્દો જાતે છે તુ વિગત નાં રંગો
એં એસં મોહમદ એન્ડ કું
ચાક બજાર-મુસ્ત

।। વિ કુપની-

રંગીવાવા

